

Identificació de l'expedient

Resolució d'arxiu de la informació prèvia núm. IP 44/2021, referent a la Fundació Assistencial Mútua de Terrassa.

Antecedents

1. En data 30/01/2021, va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una persona pel qual formulava una denúncia contra la Fundació Assistencial Mútua de Terrassa (en endavant, FAMT), amb motiu d'un presumpte incompliment de la normativa sobre protecció de dades personals.

En concret, la persona denunciant ((...)) exposava que el dia 04/10/2019 havia estat atès al Centre de Salut Mental d'Adults (CSMA) del CAP de Sant Cugat del Vallés -gestionat per la FAMT-, i que en aquella visita, a banda del seu metge, i havia una altra persona *"no directament relacionada amb l'acte assistencial"*. La persona aquí denunciant afirmava que en aquell moment va advertir al metge sobre la necessitat de recavar el seu consentiment per tal que aquella altra persona estigués present en aquell acte assistencial, que el metge li va dir que la presència d'aquesta persona estava permesa *"pels protocols establerts"*, i que davant d'aquesta resposta va decidir *"no entrar en un conflicte sense disposar ni confirmar la reglamentació corresponent a la situació produïda"*.

Juntament amb la seva denúncia, la persona denunciant aportava, entre d'altra, la següent documentació:

a) Còpia de l'escrit de queixa que va presentar el 23/01/2020 al CAP de Sant Cugat, exposant els mateixos fets que són objecte d'aquesta denúncia, amb el següent literal: *"Durant una visita programada amb el psiquiatra (...) al entrar al seu despatx [el del metge] adverteixo la presència d'una senyora jove asseguda en un cantó. Comencem la sessió, comento al Dr. sobre l'assistència de la jove, responent-me simplement que es una estudiant, al que jo replico sobre la meva acceptació al respecte i al que el Dr. contesta que el CSMA St.Cugat pertany a l'Hospital Universitari Mútua de Terrassa (...) decideixo no oposar-me per evitar conflictes"*.

b) Còpia de l'escrit de 20/02/2020, mitjançant el qual la FAMT va donar resposta a l'aquí reclamant, posant en el seu coneixement que, havent traslladat la seva queixa al psiquiatra que el tracta (Dr. (...)), aquest havia informat que *"la persona que ha assistit a les seves visites amb finalitat docent o formativa no era una estudiant de medicina, sinó una doctora resident, i per tant sotmesa al secret professional i al deure de confidencialitat (...)"*.

2. L'Autoritat va obrir una fase d'informació prèvia (núm. IP 44/2021), d'acord amb el que preveu l'article 7 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, i l'article 55.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (d'ara endavant, LPAC), per determinar si els fets eren susceptibles de motivar la incoació d'un procediment sancionador.

3. En aquesta fase d'informació, en data 23/02/2021 es va requerir l'entitat denunciada perquè donés resposta a diverses qüestions relatives als fets denunciats.

4. En data 10/03/2021, l'FAMT va respondre el requeriment esmentat a través d'un escrit en què exposava el següent:

- Que en l'escrit de resposta a la queixa que l'aquí denunciant va presentar a l'FAMT el 23/01/2021, se li va informar que la persona que havia estat present en la visita junt amb el Dr. (...) havia estat una metgessa resident. Que aquesta informació es va donar suposant que l'aquí denunciant es referia al darrer dia de consulta, ja que a la seva queixa no indicava a quin dia concret es referia.
- Que a la vista que en el requeriment de l'Autoritat sí s'especificava el dia de la consulta motiu de la queixa, s'ha revisat el calendari i s'ha constatat que la persona que hauria estat present en la consulta aquell dia era una estudiant de 4t de Medicina de la Universitat de Barcelona.
- Que la presència d'aquesta estudiant *“deriva del concert signat per FAMT amb l'UB en data 01/09/18, dins el marc legal del Reial Decret 1558/1986, de 28 de juny, pel qual s'estableixen les bases generals del règim de concerts entre les Universitats i les institucions sanitàries per tal de col·laborar en la formació dels estudiants en Ciències de la salut, en el qual s'emmarca la relació de la nostra entitat amb aquesta estudiant”*.
- Que l'estudiant que acompanyava en l'acte mèdic al Dr. (...) anava *“degudament identificada amb la corresponent targeta identificativa. És cert que, tot i mostrant-se inicialment reticent a l'assistència de l'estudiant, el pacient finalment va prestar el seu consentiment verbal, malgrat en la seva queixa ho expressi com una mera «no oposició»”*.
- Que, per tant, *“l'entitat ha complert amb les obligacions d'informació i de sol·licitud de consentiment, d'acord amb el que es preveu en el RGPD [Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes], en l'article 5 de l'Ordre SSI/81/2017 de 19 de gener del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, i en la clàusula 4.1.3 de la Carta dels Drets i deures de la ciutadania en relació amb la salut i l'atenció sanitària”*.

L'entitat denunciada adjuntava a l'escrit documentació diversa, entre d'altra, un document signat el 01/10/2019 per l'estudiant de Medicina que va estar present a la visita controvertida junt amb el Dr. (...) el dia 04/10/2019, pel qual es compromet a respectar la normativa de l'entitat en relació amb l'ús dels sistemes d'informació i la confidencialitat de les dades.

Fonaments de dret

1. D'acord amb el que preveuen els articles 90.1 de l'LPAC i 2 del Decret 278/1993, en relació amb l'article 5 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, i l'article 15 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, és competent per dictar aquesta resolució la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

2. A partir del relat d'antecedents, cal analitzar el fet denunciat que és objecte de la present resolució d'arxiu.

La persona denunciant es queixava de la presència d'una persona, que acompanyava al metge titular, en la visita mèdica psiquiàtrica a la que va acudir el dia 04/10/2019 al CSMA. Afirmava que en aquell moment va advertir al metge sobre la necessitat de recavar el seu consentiment per tal que aquella altra persona estigués present en aquell acte assistencial, que el metge li va dir que la presència d'aquesta persona estava permesa "pels protocols establerts", i que davant d'aquesta resposta i "per evitar conflictes", no es va oposar a la seva presència.

Per la seva banda, la FAMT ha informat, en resposta al requeriment d'aquesta Autoritat, que la persona present era una estudiant de medicina de la Universitat de Barcelona, en el marc del conveni que aquesta Universitat té amb l'FAMT per a la formació dels estudiants en ciències de la Salut; que aquesta persona estava degudament identificada mitjançant una targeta; i que, tot i que la persona aquí denunciant en un primer moment es va mostrar reticent a la seva presència, finalment no es va oposar quan se la va informar del motiu de la seva presència. En resum, l'FAMT invoca la concurrència del consentiment de la persona aquí denunciant per legitimar la presència d'aquesta estudiant en la visita controvertida.

És un fet inqüestionable que la persona que acompanyava al Dr. (...) -una estudiant de medicina de la UB-, amb la seva presència durant la visita, podia tenir accés a dades de salut de l'aquí denunciant.

L'article 6.1 de l'RGPD regula les bases jurídiques en les que pot fonamentar-se el tractament de dades personals, sent una d'elles el consentiment de la persona afectada (lletra a).

Nogensmenys, perquè el tractament de dades de salut (art. 4.15 RGPD) sigui lícit, no n'hi ha prou amb la concurrència d'una base jurídica de l'article 6 de l'RGPD, sinó que d'acord amb l'art. 9.1 i 9.2 d'aquesta norma ha de concórrer una circumstància que aixequi la prohibició de tractament de aquesta categoria de dades. Així, l'article 9 de l'RGPD disposa que:

"1. Quedan prohibidos el tratamiento de datos personales que revelen el origen étnico o racial, las opiniones políticas, las convicciones religiosas o filosóficas, o la afiliación sindical, y el tratamiento de datos genéticos, datos biométricos dirigidos a identificar de manera unívoca a una persona física, datos relativos a la salud o datos relativos a la vida sexual o la orientación sexual de una persona física.

2. El apartado 1 no será de aplicación cuando concurra una de las circunstancias siguientes:

a) el interesado dio su consentimiento explícito para el tratamiento de dichos datos personales con uno o más de los fines especificados, (...)"

Pel que fa a la prestació del consentiment en relació amb la presència d'alumnes en processos assistencials, resulta d'especial interès el previst a l'Ordre del ministeri de Sanitat, serveis socials i igualtat SSI/81/2017, de 19 de gener, per la qual s'aprova el protocol mitjançant el qual es determinen pautes bàsiques destinades a assegurar i protegir el dret a la intimitat del pacient pels alumnes i residents en Ciències de la Salut, Protocol dictat, tal com disposa el seu apartat 3r, en connexió, entre d'altres normes, amb la Llei 14/1986, de 25 d'abril, General de Sanitat (arts.10 i 104), la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre de protecció de dades de caràcter personals (art. 7) -vigent en el moment en què s'apravà la

dita ordre, i la Llei 44/2003 de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries Títol II). Aquest Protocol, estableix el següent:

*“2. **Ámbito de aplicación***

Las pautas de actuación de este protocolo se aplicarán a los centros sanitarios del Sistema Nacional de Salud (SNS), a los centros/ y entidades privadas de carácter sanitario que, mediante concierto o bajo cualquier fórmula de gestión indirecta colaboren con el SNS en la asistencia, la docencia o la investigación, así como a otras entidades sanitarias privadas acreditadas para la formación en Ciencias de la Salud.

(...)

5. Pautas de actuación en relación con la presencia de ALUMNOS de titulaciones relacionadas con las ciencias de la salud en los procesos asistenciales.

5.1 Tendrán consideración de alumnos:

a) Estudiantes universitarios de titulaciones que habiliten para el ejercicio de profesiones sanitarias tituladas y reguladas en Ciencias de la Salud: Medicina, Farmacia, Odontología, Enfermería, Fisioterapia, Terapia Ocupacional, Podología, Óptica-optometría, Logopedia, Dietistas Nutricionistas, Psicología General Sanitaria.

(...)

5.2 Los pacientes tienen derecho a saber que hay alumnos en formación presentes en su proceso asistencial.

La dirección del Centro Sanitario (y no la universidad, escuela o centro formativo de origen) les facilitará una tarjeta identificativa que se colocará en lugar visible del uniforme conteniendo los datos personales, fotografía y referencia expresa al grupo al que pertenece el alumno entre los citados en el punto 5.1, a fin de facilitar su reconocimiento por los usuarios y profesionales del centro.

(...)

*5.3 Con carácter previo al inicio del acto asistencial el profesional responsable del mismo (especialista de la unidad, tutor o residente autorizado por su tutor) **informará al paciente o su representante sobre la presencia de estudiantes, solicitando su consentimiento verbal para que presencien las actuaciones clínicas.***

De conformidad con lo establecido en el artículo 7.3 de la LOPD en relación con el artículo 8.1 de la LBAP [Ley 41/2002, de 14 de noviembre, básica reguladora de la autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica], en el caso de que el paciente se niegue el personal en formación no estará presente en el proceso de atención asistencial

(...).”

De les manifestacions efectuades per la persona aquí denunciant en els diversos documents que consten a les actuacions (la denúncia davant aquesta Autoritat i la queixa formulada davant l'FAMT), es desprèn que aquesta va consentir la presència de l'estudiant un cop el

seu metge li va explicar que aquesta estava prevista en els protocols i vinculada a la formació dels estudiants de medicina de la Universitat. Per la seva banda, l'FAMT reconeix que si bé en un primer moment la persona denunciante es va mostrar reticent, després d'informar-la i justificar la presència de l'estudiant, l'aquí denunciante va accedir a que estés present a la visita mèdica..

Així les coses, en la mesura que l'aquí denunciante hauria accedit verbalment a què l'estudiant de medicina fos present en l'acte assistencial i que no hi ha cap element del qual es pugui inferir que l'FAMT no l'informés del caràcter lliure que havia de tenir tal acceptació, s'ha de concloure que en el cas que ens ocupa, l'accés a les dades de salut de l'aquí denunciante per part d'un estudiant en formació en el marc d'una visita mèdica no fou contrari a la normativa de protecció de dades, atesa la concurrència de la base jurídica establerta a l'article 6 de l'RGPD, junt amb l'excepció prevista a l'article 9.2.a) de la mateixa norma, en connexió amb el previst al Protocol aprovat per l'Ordre del ministeri de Sanitat, serveis socials i igualtat SSI/81/2017),

Dit això, seria recomanable, en previsió d'eventuals discrepàncies que es puguin donar en el futur sobre l'efectiva prestació del consentiment (situació que, com s'ha exposat, no es dona en el present cas), i sempre que això sigui factible, es recavi el dit consentiment (sigui del propi pacient, sigui, en determinades circumstàncies, de les persones vinculades al pacient - apartat 5.3 del Protocol aprovat per l'ordre SSI/81/2017-) per escrit o altre sistema que permeti la seva acreditació.

3. De conformitat amb tot el que s'ha exposat en el fonament de dret 2n, i atès que durant les actuacions dutes a terme en el marc de la informació prèvia no s'ha acreditat, en relació amb els fets que s'han abordat en aquesta resolució, cap fet que pugui ser constitutiu d'alguna de les infraccions previstes a la legislació sobre protecció de dades, escau acordar el seu arxiu.

L'article 89 de l'LPAC, en consonància amb els articles 10.2 i 20.1 del Decret 278/1993, preveu que escau arxivar les actuacions quan en la instrucció del procediment es posa de manifest el següent *"a) La inexistència dels fets que puguin constituir la infracció"*.

Per tant, resolc:

- 1.** Arxivar les actuacions d'informació prèvia número IP 44/2021, relatives a la Fundació Assistencial Mútua de Terrassa.
- 2.** Notificar aquesta resolució a la Fundació Assistencial Mútua de Terrassa i a la persona denunciante.
- 3.** Ordenar la publicació de la resolució al web de l'Autoritat (apdcat.gencat.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb l'article 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, les persones interessades poden interposar, amb caràcter potestatiu, un recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en

el termini d'un mes a comptar des de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 123 i següents de la Llei 39/2015. També es pot interposar directament un recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius, en el termini de dos mesos a comptar des de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les persones interessades poden interposar qualsevol altre recurs que consideri convenient per defensar els seus interessos.

La directora,